

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 1-6-2007
Αριθ. Πρωτ.: 3065

Α Π Ο Φ Α Σ Η 43/2007

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, συνήλθε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της σε τακτική συνεδρίαση την 24-5-2007 στο κατάστημά της αποτελούμενη από τον Δ. Γουργουράκη, Πρόεδρο και τους Α. Παπανεοφύτου, ο οποίος είχε ορισθεί εισηγητής, Ν. Φραγκάκη και Φ. Δωρή, τακτικά μέλη, και το αναπληρωματικό μέλος Γ. Πάντζιου σε αναπλήρωση του τακτικού μέλους Α. Πομπόρτση, που αν και είχε προσκληθεί νομίμως δεν προσήλθε λόγω κωλύματος, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Τα τακτικά μέλη Λ. Κοτσαλής και Σ. Σαρηβαλάσης και τα αναπληρωματικά μέλη αυτών Ι. Γιαννίδης και Α. Πράσσος αντίστοιχα δεν προσήλθαν λόγω κωλύματος, αν και είχαν νομίμως προσκληθεί. Ο Πρόεδρος διαπίστωσε την απαρτία και η Αρχή προχώρησε στην συζήτηση της υπόθεσης που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρούσα, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ήταν η Ε. Ι. Τσακιρίδου, ελέγκτρια, ως εισηγήτρια. Καθήκοντα γραμματέα εκτέλεσε μετά από εντολή του Προέδρου η Α. Κανακάκη, υπάλληλος της Αρχής.

Η Αρχή, αφού έλαβε υπόψη τα παρακάτω:

- 1) Τις διατάξεις του Συντάγματος, και ιδίως τα άρθρ. 2, 5, 5^Α, 9, 9^Α, 14, 15, 19 αυτού
- 2) Την Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281)
- 3) Τις διατάξεις του ν. 2472/1997, και ιδίως τα άρθρα 2, 3, 4, 5, 7, 15, 19, 21 του νόμου αυτού
- 4) Την με αριθμ. πρωτ. ... καταγγελία του Προέδρου του Αρείου Πάγου με το επισυναπτόμενο από 29.4.2007 δημοσίευμα της εφημερίδας «Πρώτο Θέμα» και την από 30.4.2007 επιστολή του καταγγέλλοντος προς τους διευθύνοντες της παραπάνω εφημερίδας

Εξέτασε την παραπάνω καταγγελία και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου (βλ. και τα σχετικά δημοσιεύματα του Τύπου έως σήμερα αναφορικά με την άσκηση κοινοβουλευτικού ελέγχου για την περιουσιακή κατάσταση του Προέδρου του Αρείου Πάγου και τα ερωτήματα που προκαλεί για αυτόν η περιουσιακή κατάσταση του υιού του), και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

Α.- Σύμφωνα με το άρθρο 9Α του Σ. «Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει». Σύμφωνα δε με τον ν. 2472/1997, όπως αυτός σήμερα ισχύει, έχει συσταθεί η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Αρχή) με αποστολή την εποπτεία της εφαρμογής του νόμου για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται κάθε φορά (άρθρο 15 § 1 του προαναφερθέντος νόμου).

Από τα άρθρα 5 παρ. 1, 9 παρ. 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος, που

ανάγει σε πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας το σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου, απορρέει, ως ιδιαίτερη εκδήλωση του δικαιώματος της προσωπικότητας, το δικαίωμα πληροφοριακής αυτοδιάθεσης, δικαίωμα που είναι ρητά πλέον συνταγματικά κατοχυρωμένο στο προαναφερόμενο άρθρο 9^Α. Από τα άρθρα εξάλλου 14 παρ. 1 Σ. (ελευθερία της έκφρασης, δικαίωμα του πληροφορείν) και 5^Α (συνταγματικά πλέον κατοχυρωμένο δικαίωμα του πληροφορείσθαι, αναγκαίο για την ενεργοποίηση του δικαιώματος συμμετοχής στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος) απορρέει το δικαίωμα του τύπου να ενημερώνει το κοινό και η αντίστοιχη αξίωση των πολιτών στην πληροφόρηση, δικαιώματα που προστατεύονται εξίσου και από το Σύνταγμα (βλ. διατάξεις των άρθρων 2, 5, 5^Α, 9, 9^Α, 14, 15, 19).

Από το Σύνταγμα δεν προκύπτει in abstracto επικράτηση του ενός δικαιώματος πάνω στο άλλο. Πρέπει, δηλαδή, να γίνεται μία ad hoc στάθμιση των αντιτιθέμενων συμφερόντων κατά τις αρχές της πρακτικής αρμονίας και της αναλογικής εξισορρόπησης των συνταγματικών δικαιωμάτων, εφαρμόζοντας και την αρχή της αναλογικότητας που κατοχυρώνεται πλέον και συνταγματικά στο άρθρ. 25 παρ. 1, με τέτοιον τρόπο ώστε τα προστατευόμενα αγαθά (ελευθερία της πληροφόρησης και δικαίωμα των πολιτών στην πληροφόρηση – άρθρα 14 παρ. 1 και 5^Α Σ. – και δικαίωμα στην προσωπικότητα και στην προστασία του ιδιωτικού βίου και δικαίωμα του πληροφοριακού αυτοκαθορισμού) να διατηρήσουν την κανονιστική τους εμβέλεια (βλ. Α. Γέροντα, Η προστασία του πολίτη από την ηλεκτρονική επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα 2002, σ. 209). Η κρίση αν η συγκεκριμένη επεξεργασία ασκήθηκε νόμιμα ή αν, αντίθετα, παραβιάστηκε το δικαίωμα της πληροφοριακής αυτοδιάθεσης των θιγόμενων προσώπων και της ιδιωτικής ζωής, υπακούει τόσο στο κριτήριο κατά πόσο η επεξεργασία αυτή εξυπηρέτησε το συμφέρον της πληροφόρησης της κοινής γνώμης, όσο και στο κατά πόσο η εξεταζόμενη προσβολή ήταν στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας αναγκαία για την άσκηση του δικαιώματος πληροφόρησης (βλ. υπ' αριθμ. 100/31.1.2000 απόφαση της Αρχής, σελ. 7).

Η αρχή της στάθμισης γίνεται δεκτή από την πάγια νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), σύμφωνα με την οποία τα ΜΜΕ έχουν κατά το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), που κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974, καθήκον να ενημερώνουν το κοινό για υποθέσεις και θέματα γενικού ενδιαφέροντος και αντίστοιχα το κοινό έχει δικαίωμα να ενημερώνεται για τα ζητήματα αυτά. Ειδικά εφόσον πρόκειται για πρόσωπα της δημόσιας ζωής ή θέματα δημοσίου ενδιαφέροντος, η ανάγκη ενημέρωσης του κοινού είναι εντονότερη. Για το λόγο αυτό το ΕΔΔΑ αναγνωρίζει το ρόλο των δημοσιογράφων ως δημόσιων φρουρών (“public watchdogs”), ήτοι την ελεγκτική λειτουργία του Τύπου, η οποία καλύπτει τη δυνατότητά του να στηλιτεύει τα κακώς κείμενα με τη δημοσιοποίηση και δημόσια κριτική τους.

Οι ασκούντες δημόσιο λειτούργημα, όπως οι δικαστές, δεν δύνανται να εκφύγουν του δημοσιογραφικού ελέγχου και της άσκησης οξείας κριτικής, προκειμένου η κοινή γνώμη να βεβαιωθεί ότι, μεταξύ των άλλων, οι δικαστές ανταποκρίνονται στα δημόσια καθήκοντά τους και το σκοπό της αποστολής τους. Και ναι μεν ο τύπος αποτελεί ένα από τα μέσα που διαθέτει η δημόσια γνώμη για να διαπιστώνει ότι οι δικαστές ασκούν ευόρκως τα υψηλά τους καθήκοντα, αλλά το άρθρο 10 ΕΣΔΑ δεν εγγυάται απεριόριστη ελευθερία του τύπου, ακόμη κι όταν πρόκειται για τη δημοσίευση σοβαρών ζητημάτων δημοσίου ενδιαφέροντος. Η παραγρ. 2 προβλέπει ότι η άσκηση αυτής της ελευθερίας συνεφέλκεται υποχρεώσεις και ευθύνες που ισχύουν και για τον τύπο. Σημειώνει μάλιστα εν προκειμένω το ΕΔΔΑ την ιδιαίτερη αποστολή της δικαστικής εξουσίας στην κοινωνία, η δράση της οποίας, ως εγγυήτριας της δικαιοσύνης που είναι θεμελιώδης αξία του κράτους δικαίου, έχει ανάγκη την εμπιστοσύνη των πολιτών για να αποδώσει καρπούς. Για τον ίδιο λόγο η δικαστική εξουσία μπορεί ενίοτε να χρειαστεί να προστατευθεί εναντίον αποδομητικών επιθέσεων που γίνονται χωρίς σοβαρή θεμελίωση (βλ. απόφαση ΕΔΔΑ, υπόθεση Ρίζος και Ντάσκακ κατά Ελλάδα, 27.5.2004, παραγρ. 43, Prager & Oberschlink κατά Αυστρίας, 26.4.95, παραγρ. 34).

Σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας 95/46/EK «Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ελευθερία έκφρασης. Για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται αποκλειστικώς για δημοσιογραφικούς σκοπούς ή στο πλαίσιο καλλιτεχνικής ή λογοτεχνικής έκφρασης, τα κράτη μέλη προβλέπουν τις εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις από τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου, του κεφαλαίου IV και του κεφαλαίου VI μόνο στο βαθμό που είναι αναγκαίες ώστε το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής να συμβιβάζεται με τους κανόνες που διέπουν την ελευθερία έκφρασης.» Η οδηγία αναφέρεται ρητά στην ελευθερία της έκφρασης και της πληροφόρησης, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 10 της ΕΣΔΑ (βλ. σκέψη 37 του προοιμίου της), το οποίο σύμφωνα με την νομολογία του ΕΔΔΑ κατοχυρώνει την ελευθερία της δημοσιογραφικής πληροφόρησης, προκειμένου τα μέσα ενημέρωσης να επιτελέσουν το «θεσμικό» τους ρόλο σε μια δημοκρατική κοινωνία, με τρόπο ώστε να συνυπάρχουν, στο βαθμό που είναι αναγκαίο, τα δικαιώματα από τη μια της ιδιωτικής ζωής και της πληροφοριακής αυτοδιάθεσης και από την άλλη της ελευθερίας της έκφρασης και εκείνου στην πληροφόρηση.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 § 2 περ. ε' του ν. 2472/97 «Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση, όταν η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών». Ως τέτοιο έννομο συμφέρον νοείται και το δικαίωμα της πληροφόρησης, τόσο του πληροφορέιν (άρθρο 14 παρ. 1 Σ.) όσο και του πληροφορείσθαι (άρθρο 5^Α Σ.) **Η ανάγκη δε ενημέρωσης του κοινού για μείζονα θέματα λειτουργίας των θεσμών και ειδικότερα για το θεσμό της δικαιοσύνης, η οποία οφείλει να είναι τυφλή, αδιάφορη και άμεμπτη, αποτελεί ζήτημα δημοσίου ενδιαφέροντος.** Το δικαιολογημένο ενδιαφέρον καλύπτει και εκδηλώσεις δημοσίων προσώπων οι οποίες, ανεξάρτητα από τον τρόπο που γίνονται, μπορούν να θεωρηθούν ότι αφορούν τα πλαίσια της ανατεθειμένης σ' αυτούς δημόσιας λειτουργίας, η οποία ως εκ της φύσεως και του είδους των εκπληρούμενων καθηκόντων υπόκειται σε δημόσιο έλεγχο και κριτική. Το δικαιολογημένο ενδιαφέρον καλύπτει, δηλαδή, ακόμα και πράξεις μη δημοσίων προσώπων, όπως οι κοντινοί συγγενείς του ελεγχόμενου δημοσίου προσώπου, όταν αυτές ενδιαφέρουν, λόγω της φύσης τους και την άμεσης συνάφειάς τους με την ελεγχόμενη συμπεριφορά του δημοσίου προσώπου, το κοινωνικό σύνολο. Έτσι ο έλεγχος της περιουσιακής κατάστασης ανώτατου δικαστή, ακόμα και ο έλεγχος της περιουσιακής κατάστασης τέκνου του, στο μέτρο που έχει απόλυτη συνάφεια με τον έλεγχο της περιουσιακής κατάστασης του πρώτου, είναι ζήτημα που ενδιαφέρει την δημόσια γνώμη και μπορεί να συνδέεται με ευρύτερο πρόβλημα λειτουργίας του θεσμού της δικαιοσύνης, με ότι αυτό συνεπάγεται όσον αφορά την ενδεχόμενη πολιτική ευθύνη των αρμοδίων.

Από την ρύθμιση του άρθρου 7 § 2 περ. ζ' του ν. 2472/97, η οποία σημειώτεον μπορεί να εφαρμοσθεί κατ' αναλογία και στην περίπτωση των απλών δεδομένων, τίθενται για το επιτρεπτό της επεξεργασίας οι εξής προϋποθέσεις:

- 1) η επεξεργασία να αφορά δεδομένα δημοσίων προσώπων, εφόσον αυτά συνδέονται με την άσκηση δημοσίου λειτουργήματος ή τη διαχείριση συμφερόντων τρίτων
- 2) η επεξεργασία να πραγματοποιείται αποκλειστικά για δημοσιογραφικούς σκοπούς
- 3) η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την εξασφάλιση του δικαιώματος πληροφόρησης επί θεμάτων δημοσίου ενδιαφέροντος... και δεν παραβιάζεται καθ' οιονδήποτε τρόπο το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής.

Κρίσιμος για την εφαρμογή του άρθρου 7 παρ. 2 περ. ζ., είναι ο προσδιορισμός της έννοιας των δημοσίων προσώπων, στα οποία αναφέρεται καθώς και ποια πρόσωπα περιλαμβάνονται σε αυτά. Ως δημόσια πρόσωπα κατά το ΕΔΔΑ νοούνται τα πρόσωπα που κατέχουν κάποια δημόσια θέση ή/και χρησιμοποιούν δημόσιο χρήμα ή ακόμα και όλοι όσοι διαδραματίζουν κάποιο ρόλο στη δημόσια ζωή είτε την πολιτική, την οικονομική, την καλλιτεχνική, την κοινωνική, την αθλητική ή οποιουδήποτε άλλου τομέα της δημόσιας ζωής (βλ. απόφαση ΕΔΔΑ Καρολίνα του Ανόβερο κατά Γερμανίας, 24.6.2004). Όσον αφορά τον ορισμό των δημοσίων προσώπων, υποστηρίζεται ότι ως δημόσια πρόσωπα θα πρέπει να

θεωρηθούν, κατά διασταλτική ερμηνεία, εναρμονισμένη προς το Σύνταγμα, και τα λεγόμενα πρόσωπα της επικαιρότητας (βλ. και άρθρο του Μιχ. Π. Σταθόπουλου «Η χρήση προσωπικών δεδομένων και η διαπάλη μεταξύ ελευθεριών των κατόχων τους και ελευθεριών των υποκειμένων τους», ΝοΒ 2000 σελ. 1επ.)

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 2472/97 «1. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει: α) Να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία εν όψει των σκοπών αυτών. β) Να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας...». Η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει η δημοσιοποίηση, στο πλαίσιο άσκησης δημοσιογραφικού επαγγέλματος, στοιχείων-ντοκουμέντων που περιέχουν προσωπικά δεδομένα να καθίσταται απολύτως αναγκαία για την ενημέρωση του κοινού, ήτοι για δημοσιογραφικούς αποκλειστικά σκοπούς.

Ανεξαρτήτως του τρόπου συλλογής των πληροφοριών και πέραν του ότι η συλλογή αυτή συνιστά υπό προϋποθέσεις ποινικό αδίκημα (βλ. άρθρο 370^Α Π.Κ. και ιδίως παρ. 1, 2, 3 και 4 και σχετική νομολογία, ΑΠ 1317/2001, ΑΠ 874/2004), η ύπαρξη δημοσίου ενδιαφέροντος, ήτοι το δικαίωμα του κοινού στην πληροφόρηση και το αντίστοιχο δημοσιογραφικό καθήκον προς ενημέρωση δικαιολογεί, κατ' αρχήν αν συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις του νόμου, την δημοσιοποίηση αυτών (βλ. ΠολΠρωτ.Πειρ.706/2003, ΠολΠρωτ.Αθ. 65/2004) ιδιαίτερα όταν αφορά την άσκηση δημοσίων καθηκόντων δημοσίων προσώπων (βλ. σχετικά τις με αριθ. 24, 25, 26/2005 αποφάσεις της Αρχής). Παράνομη δημοσιογραφική έρευνα δεν σημαίνει πάντα και παράνομη δημοσίευση και αντίστροφα, πληροφορίες που αποκτήθηκαν με νόμιμο τρόπο δεν συνεπάγονται υποχρεωτικά και τη νομιμότητα της δημοσίευσής τους (βλ. Ι. Καράκωστας, Προσωπικότητα και Τύπος, εκδ. Α. Σάκουλα, 2000, σελ. 178).

Τέλος, σύμφωνα με το άρθρ. 19 του ν. 2472/97:

«1. Η Αρχή έχει τις εξής ιδίως αρμοδιότητες :

.....γ) Απευθύνει συστάσεις και υποδείξεις στους υπεύθυνους επεξεργασίας ή τους τυχόν εκπροσώπους τους και δίδει κατά την κρίση της δημοσιότητα σε αυτές.

....στ)Επιβάλλει τις κατά το άρθρο 21 του παρόντος νόμου διοικητικές κυρώσεις.

....ιγ)Εξετάζει τα παράπονα των υποκειμένων των δεδομένων σχετικά με την εφαρμογή του νόμου και την προστασία των δικαιωμάτων τους, όταν αυτά θίγονται από την επεξεργασία δεδομένων που τους αφορούν. ...»

B.- Μετά την άσκηση κοινοβουλευτικού ελέγχου προς τους Υπουργούς Δικαιοσύνης και Οικονομικών (βλ. σχετική ερώτηση αρχικά οκτώ βουλευτών του ΠΑΣΟΚ, Μ. Καρχιμάκη και λοιπών) σχετικά με το ζήτημα του ελέγχου της περιουσιακής κατάστασης του Προέδρου του Αρείου Πάγου και τα ερωτηματικά που προκαλεί για αυτόν η περιουσιακή κατάσταση του υιού του, το εν λόγω θέμα απασχολεί τον Τύπο και η εφημερίδα το «ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ» της 29^{ης} 4.2007 (αρ. φυλ. 114) αναφέρθηκε σε αυτό.

Επισημαίνεται ότι το θέμα αυτό (ζήτημα κοινοβουλευτικού ελέγχου του αρμόδιου Υπουργού αναφορικά με τον έλεγχο και την ενδεχόμενη πειθαρχική δίωξη του Προέδρου του Αρείου Πάγου) κατέστη αντικείμενο φλέγουσας επικαιρότητας και όλος ο Τύπος (έντυπος και ηλεκτρονικός), ο οποίος εκ του ρόλου του σε μία δημοκρατική κοινωνία στηλιτεύει τα κακώς κείμενα (ρόλος “public watchdog”, βλ. απόφαση ΕΔΔΑ, υπόθεση Ρίζος και Ντάσκακ κατά Ελλάδας, 27.5.2004, παραγρ. 41, Prager & Oberschlink κατά Αυστρίας, 26.4.95, παραγρ. 34) παρακολουθεί όσα διαδραματίζονται στη Βουλή και έχει το βάρος να κοινοποιεί, τηρώντας τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες του, πληροφορίες και ιδέες επί όλων των θεμάτων γενικού ενδιαφέροντος.

Στο πλαίσιο αυτό δημοσιεύτηκε και το επίμαχο δημοσίευμα της καταγγελλόμενης εφημερίδας (βλ. σελ. 22-23) με τίτλο «Ο ανεξήγητος πλουτισμός του γιου του προέδρου του Αρείου Πάγου» και τα ερωτήματα, τα οποία πρέπει, κατά την εφημερίδα, αμέσως να απαντηθούν, ώστε να μην θιγεί το κύρος του θεσμού της δικαιοσύνης, είναι «πόθεν έσχε την τεράστια περιουσία του ο γιος [του προέδρου του Αρείου Πάγου]». Σύμφωνα με το δημοσίευμα και τα στοιχεία που περιέχονται σε

αυτό, δημιουργούνται τα ερωτήματα αυτά για τον επικεφαλής της Δικαιοσύνης, ο οποίος οφείλει να είναι αλλά και να φαίνεται ακέραιος. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι εδώ και δύο χρόνια ο γιος του Προέδρου του Αρείου Πάγου είναι στο επίκεντρο μιας έντονης συζήτησης που αφορά τα περιουσιακά του στοιχεία. Κατόπιν δημοσιογραφικής έρευνας του ζητήματος δημοσιοποιείται πίνακας με τα ποσά που δήλωσε ο υιός του Προέδρου του Αρείου Πάγου στην Εφορία κατά τα οικονομικά έτη 1999 έως και 2006, τα περιουσιακά στοιχεία που απέκτησε ο ίδιος ο υιός, με την αντικειμενική και εκτιμώμενη εμπορική αξία τους (για τα στοιχεία δε αυτά κατατέθηκε και η ερώτηση στη Βουλή από το ΠΑΣΟΚ). Αναφέρεται δε κατά λέξη στο δημοσίευμα: «Επειδή δε ο πρόεδρος του Αρείου Πάγου τοποθετείται με πολιτική απόφαση της κυβέρνησης, είναι χρέος και του αρμόδιου υπουργού να συμβάλλει με την παρέμβασή του στην αποσαφήνιση της υπόθεσης. ...»

Σύμφωνα με την επισυναπτόμενη από 30.4.2007 επιστολή του, ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου αντέδρασε προς τους διευθύνοντες της εν λόγω εφημερίδας, θεωρώντας, όπως αναφέρει, ότι: α) δημοσιοποιούν παράνομα τα προσωπικά δεδομένα του ιδιώτη υιού του, β) υποκλέπτουν τα στοιχεία από την αρμόδια Δ.Ο.Υ., προφανώς κατόπιν δωροδοκίας των δημοσίων υπαλλήλων αυτής, γ) στοχοποιούν τον ίδιο και τον υιό του, μάλιστα λίγες ημέρες μετά την επίθεση που δέχτηκε ο φρουρός της κατοικίας τους, δ) προσβάλλουν, χωρίς αιδώ, την προσωπικότητα την δική του και του υιού του με ανακριβή στοιχεία. Τέλος, επιφυλάσσεται να ασκήσει κάθε αξίωσή του λόγω των ψευδών και συκοφαντικών αναφορών του δημοσιεύματος.

Γ.- 1. Ως προς το διαδικαστικό ζήτημα της νομιμοποίησης για την άσκηση προσφυγής ενώπιον της Αρχής

Η Αρχή μπορεί, σε κάθε περίπτωση, να εξετάσει τα ζητήματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της αυτεπάγγελα. Εξετάζοντας, λοιπόν, την καταγγελία του Προέδρου του Αρείου Πάγου, επιλαμβάνεται της καταγγελίας του στην ουσία της αυτεπάγγελα (δηλ. χωρίς προσφυγή του υποκειμένου των δεδομένων, υιού του).

2. Ως προς τη νομιμότητα (ή μη) της δημοσιοποίησης της περιουσιακής κατάστασης του υιού του Προέδρου του Αρείου Πάγου

Σύμφωνα με το ανωτέρω εκτιθέμενο σκεπτικό, ο έλεγχος της περιουσιακής κατάστασης του Προέδρου του Αρείου Πάγου, δηλ. του Επικεφαλής της Ελληνικής Δικαιοσύνης, στην οποία ανάγεται εμμέσως μεν αλλά σαφέστατα το δημοσίευμα, που, όπως ρητώς και ο ίδιος αποδέχεται, στρέφεται εναντίον του και προσβάλλει την προσωπικότητά του, είναι θέμα μείζονος ενδιαφέροντος, για το οποίο υπερέχει το δικαίωμα του κοινού στην πληροφόρηση. Η λειτουργία της Δικαιοσύνης είναι βασικός θεσμός σε μία δημοκρατική κοινωνία. Ο Τύπος, εξάλλου, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες αποφάσεις ΕΔΔΑ εκπροσωπεί πράγματι ένα από τα μέσα που διαθέτουν οι υπεύθυνοι πολιτικοί και η κοινή γνώμη για να βεβαιωθούν ότι οι δικαστές ανταποκρίνονται στις υψηλές τους ευθύνες σύμφωνα με τον σκοπό της αποστολής που τους έχει ανατεθεί. Εάν ήταν διαφορετικά, ο Τύπος δεν θα μπορούσε να παίζει τον απαραίτητο ρόλο του «δημόσιου φρουρού» (“public watchdog”).

Πρέπει, επίσης, να σημειωθεί ότι για την διασφάλιση της διαφάνειας και του ηθικού κύρους των δικαστών καθιερώνεται η υποχρέωση δήλωσης της περιουσιακής κατάστασής τους σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3327/2005 «περί μέτρων ενίσχυσης του εσωτερικού ελέγχου και της διαφάνειας στη Δικαιοσύνη» (που συμπληρώνει τον ν. 3213/2003 «για τη δήλωση και έλεγχο περιουσιακής κατάστασης βουλευτών, δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων, ιδιοκτητών μέσων μαζικής ενημέρωσης και άλλων κατηγοριών προσώπων»). Επιτρέπεται δε η δημοσίευση στον τύπο των παραπάνω δηλώσεων υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές.

Επομένως, η δημοσιοποίηση της περιουσιακής κατάστασης (προσωπικά δεδομένα μη ευαίσθητου χαρακτήρα) του υιού του Προέδρου του Αρείου Πάγου είναι νόμιμη, κατά τον ν. 2472/97, εφόσον με τον τρόπο αυτό ελέγχεται ο πατέρας του, Πρόεδρος του Αρείου Πάγου, όπως και ο ίδιος ρητώς αποδέχεται, που αναμφιβόλως είναι δημόσιο πρόσωπο, οι δραστηριότητες του οποίου όσον αφορά (άμεσα ή έμμεσα) την άσκηση του δημοσίου λειτουργήματός του υπόκεινται σε έλεγχο, όπως όλων των δημοσίων προσώπων. Εάν ήταν διαφορετικά, δημόσια πρόσωπα, και προεχόντως οι δικαστές, η δράση των οποίων ιδίως ως προς τις οικονομικές δόσοληψίες τους

πρέπει να είναι ανεπίληπτη και να υπόκειται ενόψει κυρίως της φύσεως και της αποστολής του λειτουργήματός τους σε δημόσιο έλεγχο και κριτική, θα εξέφευγαν του ελέγχου. Για τον ίδιο λόγο η Αρχή έκρινε σε προηγούμενες αποφάσεις της (βλ. αποφάσεις με αριθ. 24, 25, 26/2005), με αφορμή την τηλεοπτική αποκάλυψη του παραδικαστικού κυκλώματος, ότι κάθε πρόσωπο (ακόμη και μη δημόσιο πρόσωπο) που φέρεται να εμπλέκεται σε ζήτημα δημοσίου ενδιαφέροντος νόμιμα δημοσιοποιήθηκε, καθώς, ειδάλλως θα εξέφευγαν με πλάγιους τρόπους του δημοσιογραφικού ελέγχου όσοι δικαστές παραβαίνουν τον όρκο τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

3. Όσον αφορά τον τρόπο συλλογής των στοιχείων που δημοσιοποιήθηκαν

Η Αρχή έχει ήδη κρίνει (βλ. με προηγούμενες αποφάσεις της με αριθ. 24/25, 26/2005) ότι ανεξάρτητα από τον τρόπο συλλογής των στοιχείων που δημοσιοποιούνται, ακόμα και αν αυτός είναι παράνομος, ζήτημα μόνο αποτελεί, όπως προαναφέρθηκε, εάν είναι νόμιμη (ή μη) η δημοσιοποίηση, επειδή υπερέχει (ή όχι) στην κρινόμενη περίπτωση το δικαίωμα του κοινού στην πληροφόρηση. Στη συγκεκριμένη δε περίπτωση και για τους λόγους που αναπτύχθηκαν υπερέχει το δικαίωμα του κοινού στην πληροφόρηση των επίμαχων στοιχείων περιουσιακής κατάστασης, και κατά συνέπεια η δημοσιοποίηση των εν λόγω στοιχείων είναι νόμιμη.

4. Εφαρμογή των ειδικών περί τύπου διατάξεων και των διατάξεων για την προστασία της προσωπικότητας

Όσον αφορά την ενδεχόμενη προσβολή της προσωπικότητας από ανακριβείς, υβριστικές ή συκοφαντικές αναφορές στο πρόσωπο του Προέδρου του Αρείου Πάγου ή του υιού του, μπορεί να αντιμετωπισθεί επαρκώς με τις ειδικές περί τύπου διατάξεις καθώς και με τις διατάξεις για την προστασία της προσωπικότητας.

Για τους λόγους αυτούς

Η Αρχή, εξετάζοντας αυτεπάγγελτα όσα καταγγέλλθηκαν από τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, κρίνει ότι η καταγγελλόμενη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από την εφημερίδα το «Πρώτο Θέμα» δεν προσκρούει στον ν. 2472/97.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Δημήτριος Γουργουράκης

Αγγελική Κανακάκη

Λ. Κηφισίας 1-3, 11523 Αθήνα, Τηλ: 210 6475600, Fax: 210 6475628, contact@dpa.gr / www.dpa.gr